

Летючий корабель (казка)

Автор Невідомий

Був собі дід та баба, а в них було три сина: два розумних, а третій дурний. Розумних же вони й жалують, баба їм щонеділі білі сорочки дає, а дурника всі лають, сміються з нього, а він знай на печі у просі, в чорній сорочці, без штанців. Як дадуть, то й їсть, а ні, то він голодує. Аж ось прийшла чутка, що так і так, прилетів такий царський указ, щоб зібралися до царя на обід, і хто змайструє такий корабель, щоб літав, і приїде на тім кораблі, за того цар дочку віддає.

Розумні брати й радяться:

- Піти б то, може, там, де наше щастя закотилося!

Порадилися, просяться в батька та в матері:

- Підемо ми, - кажуть, - до царя на обід, загубити - нічого не загубимо, а може, там де наше щастя закотилося!

Батько їх умовляє, мати їх умовляє... Ні!

- Підемо, та й годі! Благословіть нас на дорогу.

Старі, нічого робити, взяли, поблагословили їх на дорогу, баба надавала їм білих паляниць, спекла поросю, пляшку горілки дала - пішли вони.

А дурень сидить на печі та й собі проситься:

- Піду і я туди, куди брати пішли!

- Куди ти, дурню, підеш - каже мати. - Там тебе й вовки з'їдять!

- Ні, - каже, - не з'їдять, піду!

Старі з нього спершу сміялись, а то давай лаяти. Так ні! Вони бачать, що з дурнем, мовляв, нічого не зробиш, та й кажуть:

- Ну, йди, та щоб ти вже й не вертався й щоб не признавався, що ти наш син.

Баба дала йому торбу, наклала туди чорного черствого хліба, пляшку води дала й випровадила його з дому. Він і пішов.

Іде та йде, коли зустрічає на дорозі діда. Такий сивий дідуган, борода зовсім біла аж до пояса.

- Здорові, діду!

- Здоров, сину!

- Куди йдете, діду?

А той каже:

- Ходжу по світу, з біди людей виручаю.

А ти куди?

- До царя на обід.

- Хіба ти, - питає дід, - умієш зробити такий корабель, щоб сам літав?

- Ні, - каже, - не вмію!

- То й чого ж ти йдеш?

- А бог його знає, - каже, - чого! Загубити не загублю, а може, там моє щастя

закотилося.

- Сідай же, - каже, - та спочинеш трохи, пополуднуємо. Виймай, що там у тебе в торбі.

- Е, дідусю, нема тут нічого, самий черствий хліб, що ви й не вкусите.

- Нічого, виймай!

От дурень виймає, аж з того чорного хліба такі стали паляниці білі, що він ізроду й не їв таких; сказано, "як у панів".

- Ну що ж, - каже дід, - як його, не пивши, полуднувати? Чи немає там у тебе в торбі горілки?

- Де б вона в мене взялась Тільки води пляшка!

- Виймай! - каже.

Він вийняв, покуштував - аж там така гарна горілка стала!

- От бач, - каже дід, - як бог дурнів жалує!

От вони розіслали свитки на траві, посідали, давай полуднувати. Пополуднували гарненько, подякував дід дурневі за хліб, за горілку та й каже:

- Ну, слухай, сину: йди ж тепер ти в ліс, та підійди до дерева, та перехрестися тричі, й удар сокирою в дерево, а сам мерщій падай ниць і лежи, аж поки тебе хто не розбудить; тоді - каже, - тобі корабель збудується, а ти сідай на нього й лети куди тобі треба, по дорозі бери кого б там не стрів.

Дурень подякував дідові і розпрощався; дід пішов своєю дорогою, а дурень пішов у ліс.

От увійшов у ліс, підійшов до дерева, цюкнув сокирою, упав ниць та й заснув. Спав-спав... Коли це за який там час чує - хтось його будить:

- Уставай, уже твоє щастя поспіло, вставай!

Дурень прокинувся, коли гляне - аж стоїть корабель: сам золотий, щогли срібні, а вітрила шовкові так і понадимались - тільки летіти! От він, недовго думавши, сів на корабель, той корабель знявся й полетів... Як полетів та й полетів - нижче неба, вище землі - й оком не зглянеш!

Летів-летів, коли дивиться припав чоловік на шляху до землі вухом та й слухає. Він і гукнув:

- Здорові, дядьку!

- Здоров, небоже!

- Що ви робите?

- Слухаю, - каже, - чи вже позбирались до царя на обід люди.

- А хіба ви туди йдете?

- Туди.

- Сідайте зі мною, я вас підвезу.

Той сів. Полетіли.

Летіли-летіли, коли дивляться іде чоловік шляхом - одна нога за вухо прив'язана, а на одній скаче.

- Здорові, дядьку!

- Здоров, небоже!

- Чого ви на одній нозі скачете?

- Того, - каже, - коли б я відв'язав другу, то за одним ступнем увесь би світ переступив. А я, - каже, - не хочу...

- Куди ж ви йдете?

- До царя на обід.

- Сідайте з нами.

- Добре.

Той сів, знов полетіли.

Летіли-летіли, коли дивляться стоїть на дорозі стрілець і приціляється з лука, а ніде не видно ні птиці, нічого. Він крикнув:

- Здорові, дядьку! Куди ви цілитесь, що не видно ні птиці, нічого?

- То що, що не видно? То вам не видно, а мені видно!

- Де ви її бачите!

- Ет! - каже. - Там, за сто миль, сидить на сухій грушці!

- Сідайте з нами!

Він і сів. Полетіли.

Летіли-летіли, коли дивляться іде чоловік і несе за спиною повен мішок хліба.

- Здорові, дядьку!

- Здоров!

- Куди ви йдете?

- Іду, - каже, - добувати на обід хліба.

- Та в вас і так повен мішок!

- Що тут цього хліба? Мені й на один раз поснідати не стане.

- Сідайте з нами!

- Добре!

Сів і той. Полетіли.

Летіли-летіли, коли дивляться, ходить чоловік коло озера, мов чогось шукає.

- Здорові, дядьку!

- Здоров!

- Чого ж ви тут ходите?

- Пити, - каже, - хочеться, та ніяк води не знайду.

- Та перед вами ж цілісіньке озеро, чому ви не п'єте?

- Ет, що тут цієї води! Мені й на один ковток не стане.

- Так сідайте з нами!

- Добре!

Він сів, полетіли.

Летіли-летіли, коли глянуть, аж іде чоловік у село й несе куль соломи.

- Здорові, дядьку! Куди це несете солому?

- У село, - каже.

- Ото! Хіба в селі нема соломи?

- Є, - говорить, - та не така!

- А хіба це яка?

- А така, - каже, - що яке б душне літо не було, а тільки розкидай цю соломі, то зараз де не візьметься мороз і сніг.

- Сідай з нами!

Той сів, і полетіли далі.

Летіли-летіли, коли дивляться іде чоловік у ліс і несе в'язку дров за плечима.

- Здоров, дядьку!

- Здоров!

- Куди ви дрова несете?

- У ліс.

- Ото! Хіба в лісі нема дров?

- Чому немає? Є, - говорить, - та не такі.

- А які ж?

- Там, - каже, - прості, а це такі, що як тільки розкидати їх, так зараз же де не візьметься військо перед тобою!

- Сідайте з нами!

І той згодився, сів, та й полетіли.

Чи довго вони летіли, чи недовго, а прилітають до царя на обід. А там серед двору столи понаставлені й понакривані, бочки меду та горілки повикочовані - пий, душе, їж, душе, чого забажаєш! А людей, - сказано, - півцарства зійшлося.

Дурень прилетів із товариством на тім кораблі, спустився в царя перед вікнами, повиходили вони з корабля й пішли обідати.

Цар дивиться у вікно - аж щось прилетіло на золотім кораблі. Він лакеєві і каже:

- Піди спитай, хто там золотим кораблем прилетів!

Лакей пішов, подивився, приходить до царя:

- Якась, - каже, - мужва обідрана!

Цар не вірить:

- Як, - каже, - можна, щоб мужики на золотім кораблі прилетіли! Ти, мабуть, не допитався.

Взяв та й пішов сам між люди.

- Хто, - питає, - тут на цім кораблі прилетів?

Дурень виступив:

- Я! - каже.

Цар як подивився, що в нього свиточка - латка на латці, штанці - коліна повилазили, то аж за голову взявся "Як-таки, щоб я свою дитину та за такого холопа видав!"

Що його робити? І давай йому загадки загадувати.

- Піди, - каже на лакея, - скажи йому, що хоч він і на кораблі прилетів, а як не добуде води живої й цілющої, поки люди пообідають, то не то царівни не віддам, а оце меч - а йому голова з плеч!

Лакей і пішов.

А Слухало, той самий, що припав до землі вухом, підслухав, що цар казав, то й розказав дурневі. Дурень сидить на лаві (такі лави кругом столів пороблено) та й журиться, не їсть, не п'є. Скороход побачив:

- Чому ти, - питає, - не їси?

- Де вже мені їсти! І в пельку не йде.

І розказав - так і так.

- Загадав мені цар, щоб я, поки люди пообідають, добув води живущої й цілющої...

Як я її добуду?

- Не журись! Я тобі дістану!

- Ну, гляди!

Приходить лакей, дає йому царський наказ; а він уже давно знає, як і що.

- Скажи, - говорить, - що принесу!

От лакей і пішов.

А Скороход відв'язав ногу від вуха та як махнув, - так в одну мить і набрав води живущої й цілющої.

Набрав, утомивсь. "Ще, - думає, - поки обід, вернуся, а тепер сяду під млином, відпочину трохи".

Сів та й заснув. Люди вже обід кінчають, а його нема. Дурень сидить ні живий ні мертвий. "Пропає!" - думає.

Слухало взяв, приставив до землі вухо - давай слухати. Слухав-слухав.

- Не журись! - каже. - Під млином спить, вражий син!

- Що ж ми будемо тепер робити - каже дурень. - Як би його збудити?

А Стрілець каже:

- Не бійся, я збуджу!

От як нап'яв лук, як стрельне - як торохне стріла в млин, аж тріски полетіли... Скороход прокинувся - мерщій туди! Люди обід тільки що кінчають, а він приносить ту воду.

Цар - що робити? Ну загадувати другу загадку: як із'їсть із своїм товариством за одним разом шість пар волів смажених і сорок пічок хліба, тоді, каже, віддам мою дитину за нього, а не з'їсть, то от мій меч - а йому голова з плеч!

Слухало й підслухав та й розказав дурневі.

- Що ж мені тепер робити? Я й одного хліба не з'їм! - каже дурень.

Та й знов зажурився - аж плаче. А Об'їдайло й каже:

- Не плач, я за вас усіх поїм, і ще буде й мало. Приходить лакей так і так.

- Добре, - каже, - нехай дають!

От нажарили дванадцять биків, напекли сорок пічок хліба. Об'їдайло як зачав їсти - усе дочиста поїв, ще й просить

- Ех, - каже, - мало! Хоч би ще трошки дали!..

Цар бачить, що він такий, - знову загадав загадку, щоб сорок сорокових кухлів води випив за одним духом і сорок сорокових кухлів вина, а не вип'є - "мій меч - його голова

з плеч!"

Слухало підслухав – розказав; дурень плаче.

– Не плач! – каже Обпивайло. – Я, – каже, – сам вип'ю, ще й мало буде.

От викотили їм по сорок сорокових кухлів води й вина. Обпивайло як узяв пити, всі до каплі видув ще й підсміює.

– Ех, – каже, – мало! Хоч би ще трохи – ще б випив.

Цар бачить, що нічого з ним не вдіє, та думає: "Треба його, вражого сина, зо світу звести, а то він мою дитину запакує!" От і посилає до дурня лакея:

– Піди скажи, що казав цар, щоб перед вінцем у баню сходив.

А другому лакеєві загадує, щоб пішов сказав, щоб баню чавунну напалили: "Так він сякий-такий зажариться!" Грубник натопив баню – так і пашить, самого чорта, мовляв, можна зжарити!

Сказали дурневі. От він іде в баню, а за ним слідком іде Морозко з соломою. Тільки що ввійшли в баню, аж там такий жар, що не можна! Морозко розкинув соломі – й відразу так стало холодно, що дурень насилу обмився, та швидко на піч, та там і заснув, бо намерзся-таки добре! Вранці відчиняють баню, думають – тільки з нього попільцець zostався, аж він лежить на печі; вони його й збудили:

– Оце, – каже, – як міцно спав!

Та й пішов із бані.

Доповіли цареві, що так, мовляв, і так на печі спав, і в бані так холодно, наче цілу зиму не топло. Цар засмутився дуже: що його робити? Думав-думав, думав-думав...

– Ну, – каже, – як дістане мені на ранок полк війська, то вже дам свою дочку за нього, а не дістане, то от "мій меч – йому голова з плеч!"

А сам думає:

"Де таки простому мужикові полк війська добути? Я цар, та й то!.."

От і дав наказ.

Слухало й підслухав, і розказав дурневі. Дурень знову сидить та й плаче:

– Що мені тепер робити на світі? Де я того війська добуду?

Іде на корабель до товариства:

– Ой, виручіть, братця! Виручали не один раз з біди і тепер виручіть! А то пропав я на світі!..

– Не плач! – каже той, що ніс дрова. – Я тебе виручу.

Приходить слуга:

– Казав, – каже, – цар, як поставиш завтра на ранок цілий полк війська, тоді твоя царівна!

– Добре, зроблю! – каже дурень. – Тільки, – каже, – скажи цареві, як не віддасть ще й тепер, то я його військовою повоюю й силою царівну візьму.

Уночі повів товариш дурня в поле й поніс з собою в'язку дров. Як почав ті дрова розкидати, як почав розкидати, то що кине – то й чоловік, що кине – то й чоловік! І такого війська набралось, господи! На ранок прокидається цар – аж чує грають. Він питає:

- Що там так рано грає?

- То, - кажуть, - той своє військо муштрує, що на золотім кораблі прилетів.

Цар тоді бачить, що нічого не вдіє, та звелів його покликати до себе.

...А дурень такий став, що його й не пізнаєш: одежа на ньому так і сяє, шапочка золота, а сам такий гарний, що боже! Веде він своє військо, сам на воронім коні попереду, за ним старшина... Підступив під палац:

- Стій! - крикнув.

Військо у лаву стало - як перемите! Він пішов у палац; цар його обіймає, цілує.

- Сідай, мій зятю любий!

Вийшла й царівна; як побачила - аж засміялась, який у неї гарний чоловік буде!

От їх швидко й повінчали, такий бенкет задали, що аж до неба дим пішов.